

Βρυξέλλες, 3 Ιουλίου 2026
(OR. en)

11130/26

ECOFIN 920
UEM 324
SOC 449
EMPL 251
COMPET 864
ENV 840
EDUC 306
ENER 462
JAI 900
GENDER 137
JEUN 180
SAN 538
ECB
EIB

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Μάλτας

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως αναθεωρήθηκε και συμφωνήθηκε από διάφορες επιτροπές του Συμβουλίου και οριστικοποιήθηκε από την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, με βάση την πρόταση της Επιτροπής COM(2026) 218 final.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Μάλτας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου¹, και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 ορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, το οποίο αποσκοπεί στην προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και στην πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, ειδικότερα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.
- (2) Στις 25 Νοεμβρίου 2026 η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2025 της Μάλτας. Την ίδια ημερομηνία, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2026, στην οποία η Μάλτα δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2026, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ² στις 21 Απριλίου 2026, και την κοινή έκθεση για την απασχόληση, καθώς και τη σύσταση σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο, στις 9 Μαρτίου 2026.

² EE C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (3) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της Ένωσης κατά την επόμενη πενταετία. Προσδιορίζει τις τρεις επιταγές μετασχηματισμού, την καινοτομία, την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα, καθώς και την ασφάλεια, ως κρίσιμους πυλώνες για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Από τη δημοσίευσή της, η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας τροφοδοτεί τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ, ώστε να διαμορφώνεται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.
- (4) Το 2026 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με το τελικό στάδιο της εφαρμογής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)³. Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ), σε συνδυασμό με τη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής, υπήρξαν καθοριστικής σημασίας για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αυτά όφειλαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των προκλήσεων που προσδιορίστηκαν στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν κατά τους τελευταίους κύκλους, και τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής όφειλαν να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Καθώς ο ΜΑΑ πλησιάζει στο τέλος του κύκλου ζωής του, παραμένει σημαντικό να διατηρηθούν και να αξιοποιηθούν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που υποστηρίζονται και υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΑΑ, ιδίως εκείνες που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (5) Στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2026 για τη Μάλτα. Αξιολόγησε την πρόοδο της Μάλτας όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2025 και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του ΣΑΑ από τη Μάλτα. Σε αυτήν τη βάση, στην έκθεση χώρας προσδιορίστηκαν οι πλέον πειστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Μάλτα. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Μάλτας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.
- (6) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει αξιολόγησης και σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Μάλτας⁴. Το σχέδιο καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών. Το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών: 6,0 % το 2025, 5,8 % το 2026, 5,8 % το 2027 και 6,1 % το 2028, που αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς αύξησης που υπολογίστηκαν με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 13,8 % το 2025, 20,4 % το 2026, 27,4 % το 2027 και 35,1 % το 2028. Για τα έτη 2025-2027 αυτοί οι μέγιστοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών συμπίπτουν με τη διορθωτική πορεία, όπως συνέστησε το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ στις 21 Ιανουαρίου 2025, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος⁵. Μετά την έγκαιρη και σταθερή διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος, στις [ημερομηνία] το Συμβούλιο, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε απόφαση βάσει το άρθρου 126 παράγραφος 12 της ΣΛΕΕ⁶ για την κατάργηση της προηγούμενης απόφασής του με την οποία διαπιστώνεται η ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος⁷.

⁴ Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Μάλτας (ΕΕ C, C/2025/649, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/649/oj>).

⁵ Σύσταση του Συμβουλίου προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος στη Μάλτα, η οποία εκδόθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2025. Όλα τα έγγραφα που αφορούν τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος της Μάλτας είναι διαθέσιμα στην ακόλουθη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Malta_en.

⁶ Απόφαση (ΕΕ) 2026/[ΕΕ: να προστεθεί] του Συμβουλίου, της [ημερομηνία], για την κατάργηση της απόφασης (ΕΕ) 2024/2128 σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στη Μάλτα [ΕΕ: (να προστεθούν σχετικές παραπομπές στην ΕΕ)].

⁷ Απόφαση (ΕΕ) 2024/2128 του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2024, σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στη Μάλτα (ΕΕ C, C/2024/2128, 1.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2128/oj>).

- (7) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών⁸, και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 6 Μαρτίου 2025. Τα κράτη μέλη μπορούν ακόμη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής ανά πάσα στιγμή έως το 2028, εφόσον πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 26 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.
- (8) Στις 30 Απριλίου η Μάλτα υπέβαλε την ετήσια έκθεση προόδου της για το 2026⁹ σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Μάλτας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Η έκθεση σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος είναι ενσωματωμένη στην ετήσια έκθεση προόδου.
- (9) Ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2025 ανήλθε σε 4,0 % και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ ανήλθε σε 2,4 %. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 3,7 % το 2026 και κατά 3,6 % το 2027, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 2,7 % το 2026 και 2,3 % το 2027.

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την κάλυψη των αυξημένων αμυντικών δαπανών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, Βρυξέλλες, 19 Μαρτίου 2025 [C(2025) 2000 final].

⁹ Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2026 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (10) Με βάση στοιχεία που παρασχέθηκαν από τη Eurostat¹⁰, το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης της Μάλτας μειώθηκε από 3,4 % του ΑΕΠ το 2024 σε 2,2 % του ΑΕΠ το 2025. Η μείωση του ελλείμματος το 2025 αντικατοπτρίζει την υψηλή αύξηση των εσόδων, μεταξύ άλλων από τη φορολογία των εταιρειών και την έμμεση φορολογία, η οποία οφείλεται κυρίως στην επέκταση του ονομαστικού ΑΕΠ και των φορολογικών βάσεων, καθώς και σε σημαντικά έκτακτα φορολογικά έσοδα. Από την άλλη πλευρά, παρότι η σημαντική μεταβίβαση κεφαλαίων στην εθνική αεροπορική εταιρεία το 2024 δεν επαναλήφθηκε, οι δημόσιες δαπάνες συνέχισαν να αυξάνονται σημαντικά, με ουσιώδεις αυξήσεις του δημόσιου μισθολογικού κόστους και της ενδιάμεσης δημόσιας κατανάλωσης, καθώς και μια έκτακτη δαπάνη που προέκυψε από δικαστική απόφαση. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα ύψους 2,2 % του ΑΕΠ το 2026 και 2,1 % το 2027.
- (11) Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός¹¹, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο, ήταν συσταλτικός κατά 0,6 % του ΑΕΠ το 2025. Προβλέπεται να είναι σε γενικές γραμμές ουδέτερος το 2026 και συσταλτικός, κατά 0,5 % του ΑΕΠ, το 2027.
- (12) Με βάση στοιχεία που παρασχέθηκαν από τη Eurostat¹², το δημόσιο χρέος της Μάλτας αυξήθηκε από 45,9 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2024 σε 46,4 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2025. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν ότι ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ θα μειωθεί σε 46,2 % έως τα τέλη του 2026 και θα παραμείνει σταθερός στο επίπεδο αυτό έως τα τέλη του 2027.

¹⁰ Eurostat – Δείκτες ευρώ, 22 Απριλίου 2026.

¹¹ Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο εκείνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και εκείνες που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

¹² Eurostat – Δείκτες ευρώ, 22 Απριλίου 2026.

- (13) Με βάση στοιχεία της Eurostat¹³, οι συνολικές αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στη Μάλτα ανήλθαν στο 0,5 % του ΑΕΠ το 2025. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, προβλέπεται να ανέλθουν στο 0,6 % του ΑΕΠ το 2026.
- (14) Η Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κινδύνους διαταραχών του ενεργειακού εφοδιασμού και αυξημένης αστάθειας των τιμών, οι οποίοι επιδεινώνονται από γεωπολιτικές εντάσεις που επηρεάζουν τις παγκόσμιες αγορές πετρελαίου και αερίου. Η εμπειρία από την ενεργειακή κρίση της περιόδου 2022-2023 έχει δείξει ότι τα γενικά και μη στοχευμένα μέτρα συνεπάγονται μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και δεν είναι αποδοτικά από κοινωνική και οικονομική άποψη. Από την έναρξη του πολέμου στη Μέση Ανατολή τον Φεβρουάριο του 2022, η Μάλτα δεν έχει εγκρίνει νέα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις¹⁴. Ωστόσο, από την ενεργειακή κρίση του 2022, η Μάλτα έχει διατηρήσει παγωμένες τις τιμές λιανικής της ηλεκτρικής ενέργειας και των καυσίμων, μεταξύ των χαμηλότερων επιπέδων στην ΕΕ. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το δημοσιονομικό κόστος αυτών των μη προσωρινών και μη στοχευμένων επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας προβλέπεται να αυξηθεί, από 0,9 % του ΑΕΠ το 2025 σε περίπου 1,4 % του ΑΕΠ το 2026.
- (15) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Μάλτας αυξήθηκαν κατά 5,6 % το 2025 και κατά 22,2 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Η αύξηση των καθαρών δαπανών το 2025 είναι χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 2,3 % του ΑΕΠ σε σωρευτικούς όρους.

¹³ Eurostat, δημόσιες δαπάνες με βάση την ταξινόμηση των κρατικών λειτουργιών (COFOG).

¹⁴ Τα στοιχεία αυτά αντικατοπτρίζουν την κατάσταση όπως είχε κατά την καταληκτική ημερομηνία των εαρινών προβλέψεων 2026 της Επιτροπής (4 Μαΐου 2026).

- (16) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Μάλτας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 6,1 % το 2026 και κατά 29,7 % σωρευτικά το 2024, το 2025 και το 2026. Η προβλεπόμενη αύξηση των καθαρών δαπανών το 2026 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση 0,1 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024, 2025 και 2026 εξεταστούν μαζί, ο προβλεπόμενος σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών υπερβαίνει επίσης τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 2,2 % του ΑΕΠ σε σωρευτικούς όρους.
- (17) Σημαντική για τη δικαιοσύνη και την αποδοτικότητα των φορολογικών συστημάτων παραμένει η μείωση των φορολογικών κενών μέσω της βελτίωσης της φορολογικής συμμόρφωσης, την καταπολέμηση της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής και του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού. Ο δείκτης συνολικών φορολογικών εσόδων ως προς το ΑΕΠ της Μάλτας είναι πολύ χαμηλότερος από τον μέσο όρο της ΕΕ και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη φορολογία των εταιρειών. Το συνολικό φορολογικό μείγμα της είναι περιορισμένο, λόγω του μικρού μόνο μεριδίου της περιβαλλοντικής φορολογίας, καθώς και της απουσίας περιοδικών φόρων ακίνητης περιουσίας. Λαμβανομένων υπόψη των δευτερογενών επιπτώσεων των στρατηγικών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού μεταξύ κρατών μελών, έχει ύψιστη σημασία η συντονισμένη δράση προς συμπλήρωση της νομοθεσίας της ΕΕ μέσω εθνικών πολιτικών από όλα τα κράτη μέλη. Η Μάλτα έχει λάβει μέτρα για την αντιμετώπιση πρακτικών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού τα οποία ευθυγραμμίζονται με τα πρότυπα της ΕΕ, τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ και τις υποχρεώσεις της βάσει του πλαισίου του κώδικα δεοντολογίας. Ωστόσο, έως ότου η Μάλτα εφαρμόσει την παρακράτηση φόρου στην πηγή —ή ισοδύναμα αμυντικά μέτρα— επί των πληρωμών τόκων, μερισμάτων και δικαιωμάτων που καταβάλλουν εταιρείες με έδρα τη Μάλτα σε δικαιοδοσίες μηδενικής και χαμηλής φορολογίας, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να μεταφέρουν τα κέρδη τους αφορολόγητα σε τρίτες χώρες, ο κίνδυνος διπλής μη φορολόγησης των εν λόγω κερδών παραμένει υψηλός. Επιπλέον, η μεταχείριση των ημεδαπών μη εγκατεστημένων εταιρειών εξακολουθεί να ενέχει τον κίνδυνο διπλής μη φορολόγησης τόσο για τις εταιρείες όσο και για τα φυσικά πρόσωπα.

- (18) Ο τομέας των επικουρικών συντάξεων στη Μάλτα έχει περιθώρια ανάπτυξης για τη στήριξη της επάρκειας του συνταξιοδοτικού εισοδήματος και τον μετριασμό μελλοντικών δημοσιονομικών πιέσεων από τη δημογραφική γήρανση. Αν και διατίθενται προαιρετικά συνταξιοδοτικά καθεστώτα του δεύτερου και του τρίτου πυλώνα, η συμμετοχή παραμένει περιορισμένη. Αντιθέτως, το συνταξιοδοτικό σύστημα της Μάλτας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στο καθεστώς του πρώτου πυλώνα, το οποίο υπόκειται σε ανώτατα όρια που μειώνουν τον μέσο δείκτη παροχών σε περίπου 38,3 %, έναν από τους χαμηλότερους στην Ένωση σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ (47 %). Η ενίσχυση των επικουρικών συντάξεων μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της επάρκειας του συνταξιοδοτικού εισοδήματος και στην ενίσχυση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών.
- (19) Η συστηματική, ουσιαστική και έγκαιρη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών συμφεροντούχων παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

- (20) Η εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), στη Μάλτα υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ, τόσο σε επίπεδο επιλογής έργων όσο και σε επίπεδο πληρωμών. Είναι σημαντικό να διατηρηθεί η τρέχουσα δυναμική, και παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των επενδύσεων στην πράξη. Η Μάλτα λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Ωστόσο, σε ορισμένους τομείς ενδέχεται να χρειάζεται να ενισχυθεί περισσότερο η εφαρμογή, συμπεριλαμβανομένων των τομέων που σχετίζονται με την ενεργειακή απόδοση και τις επενδύσεις σε ανανεώσιμη ενέργεια, καθώς και με την κοινωνική ένταξη και την ισότιμη συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση των νέων επενδύσεων που προσδιορίστηκαν από τη Μάλτα στην ενδιάμεση επανεξέταση των ταμείων της πολιτικής συνοχής, ιδίως εκείνων που συνδέονται με τις πέντε προτεραιότητες που προσδιορίζονται στον κανονισμό για την ενδιάμεση επανεξέταση¹⁵.
- (21) Η Μάλτα αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις που σχετίζονται με την έρευνα και την καινοτομία, την προσέλκυση και τη διατήρηση εργατικού δυναμικού υψηλής ειδίκευσης, το σύστημα απονομής δικαιοσύνης, την παραγωγή και την ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας, την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, την κυκλοφοριακή συμφόρηση και τη βιώσιμη κινητικότητα, τις υψηλές επιδοτήσεις για τα ορυκτά καύσιμα, την ποιότητα και τη συνάφεια της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με την αγορά εργασίας, τις αναντιστοιχίες και τις ελλείψεις δεξιοτήτων, τη συμπεριληπτικότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, την ποιότητα των θέσεων εργασίας χαμηλής ειδίκευσης και τη διαχείριση των αποβλήτων και των υδάτων.

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2025, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

- (22) Η έρευνα και η καινοτομία εξακολουθούν να έχουν μικρό ρόλο στην οικονομία της Μάλτας, καθώς οι σταθερά χαμηλές επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία περιορίζουν τις επιδόσεις της χώρας στην καινοτομία. Παρά την αύξηση σε απόλυτες τιμές, η συνολική ένταση E&A της Μάλτας παραμένει μεταξύ των χαμηλότερων στην ΕΕ (στο 0,54 % του ΑΕΠ το 2024, έναντι 2,24 % κατά μέσο όρο στην ΕΕ), αντικατοπτρίζοντας τις περιορισμένες επενδύσεις τόσο από τον δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα. Οι δημόσιες δαπάνες για E&A είναι ιδιαίτερα χαμηλές (0,16 % του ΑΕΠ το 2024 έναντι 0,72 % κατά μέσο όρο στην ΕΕ), γεγονός που παρεμποδίζει τη δυνατότητα των ερευνητικών ιδρυμάτων να αναπτύσσουν ισχυρές επιστημονικές ικανότητες. Παρόμοια είναι η εικόνα και για τις ιδιωτικές επενδύσεις, καθώς οι δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ παραμένουν χαμηλές (0,38 % σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 1,49 %) και η χρήση καθεστώτων στήριξης από τις επιχειρήσεις είναι περιορισμένη. Συνολικά, τα βασικά μέτρα για την τόνωση τόσο των δημόσιων όσο και των ιδιωτικών επενδύσεων παραμένουν σε πρώιμο στάδιο, για τα καθεστώτα δημόσιας στήριξης απαιτείται πιο στοχευμένη εφαρμογή, ενώ η ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ της ακαδημαϊκής κοινότητας και των επιχειρήσεων είναι απαραίτητη για την προώθηση της καινοτομίας προϊόντων και υπηρεσιών.
- (23) Η ικανότητα της Μάλτας να μεταβεί σε μια οικονομία υψηλότερης παραγωγικότητας εξαρτάται από την ικανότητά της να προσελκύει και να διατηρεί εργατικό δυναμικό υψηλής ειδίκευσης. Οι διαρκείς ελλείψεις και αναντιστοιχίες εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, ιδίως σε επαγγέλματα υψηλής ειδίκευσης και στους τομείς STEM, ενδέχεται να παρεμποδίσουν τις προοπτικές ανάπτυξης της Μάλτας. Αν και η Μάλτα έχει λάβει ορισμένα μέτρα για την προσέλκυση και τη διατήρηση εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης, απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες, μεταξύ άλλων μέσω μιας πιο στοχευμένης χρήσης της μετανάστευσης ειδικευμένων εργαζομένων για τη στήριξη της ανάπτυξης σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας της οικονομίας της. Η ενίσχυση της χρήσης εργαλείων συλλογής πληροφοριών για τις δεξιότητες στην πολιτική οικονομικής ανάπτυξης και η ανάπτυξη των οικονομικών, νομικών και κοινωνικών υποδομών για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων μπορούν να στηρίξουν την προσαρμογή της Μάλτας σε ένα μοντέλο υψηλότερης αύξησης της παραγωγικότητας.

- (24) Σημαντικές καθυστερήσεις εξακολουθούν να παρατηρούνται στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης, όπου ο χρόνος που απαιτείται για την έκδοση δικαστικών αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις σε πρώτο βαθμό είναι ένας από τους μεγαλύτερους στην ΕΕ. Η επίλυση διοικητικών υποθέσεων σε πρώτο βαθμό εξακολουθεί να απαιτεί περισσότερο χρόνο από ό,τι σε οποιαδήποτε άλλη χώρα της ΕΕ. Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία έτη, οι πόροι για το δικαστικό σώμα εξακολουθούν να αποτελούν πηγή ανησυχίας, καθώς παρατηρείται έλλειψη εγκαταστάσεων και προσωπικού. Ειδικότερα, ο αριθμός των δικαστών κατά κεφαλήν είναι ο τρίτος χαμηλότερος στην ΕΕ, ενώ και ο φόρτος αστικών, εμπορικών και διοικητικών υποθέσεων ανά δικαστή είναι πολύ υψηλός. Παρά τη μέτρια πρόοδο στην ψηφιοποίηση, σημειώνονται καθυστερήσεις στην εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής για την ψηφιακή δικαιοσύνη και εξακολουθούν να υπάρχουν κρίσιμα κενά, καθώς βασικές δικαστικές λειτουργίες βασίζονται ακόμα σε έγγραφα. Η Μάλτα εξακολουθεί να υπολείπεται σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη όσον αφορά την προώθηση της εναλλακτικής επίλυσης διαφορών, η οποία μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην ελάφρυνση της πίεσης που ασκείται στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης. Η αναθεώρηση και η βελτίωση των δικονομικών κωδίκων θα συμβάλει επίσης στην επιτάχυνση της διεξαγωγής των δικών.
- (25) Το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας (17,2 % το 2024) και στο μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας (16,7 % το 2025) της Μάλτας παραμένει πολύ χαμηλό και υπολείπεται κατά πολύ του μέσου όρου της ΕΕ. Η παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας προέρχεται σχεδόν αποκλειστικά από ηλιακή ενέργεια, με πολύ μικρό μέρος βιομάζας / ανανεώσιμων καυσίμων, ενώ δεν καταγράφεται παραγωγή αιολικής ή υδροηλεκτρικής ενέργειας. Η Μάλτα ανακοίνωσε ότι ένα νέο πλωτό υπεράκτιο αιολικό πάρκο αναμένεται να είναι έτοιμο έως το 2033, εξέλιξη που θα αποτελέσει σημαντικό βήμα για την αύξηση της εγκατεστημένης δυναμικότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω αξιοποίηση των δυνατοτήτων για υπεράκτια έργα ηλιακής και αιολικής ενέργειας, καθώς και για επέκταση των χερσαίων λύσεων. Αν εντείνει αυτές τις προσπάθειες και λάβει υπόψη τους γεωγραφικούς περιορισμούς, η Μάλτα θα μπορέσει να επιταχύνει την ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας.
- (26) Η κατανάλωση ενέργειας αυξάνεται στους περισσότερους τομείς στη Μάλτα από το 2019, κυρίως στα οικιστικά κτίρια, εν μέσω απότομης αύξησης του πληθυσμού. Αυτή η ανοδική τάση θα αντιμετωπιστεί, μεταξύ άλλων, με περαιτέρω μέτρα για την προώθηση της μετασκευής του κτιριακού αποθέματος.

- (27) Σημαντική διαρθρωτική πρόκληση παραμένει η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η οποία επηρεάζει αρνητικά την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και την ποιότητα ζωής των πολιτών. Το οικονομικό κόστος της κυκλοφοριακής συμφόρησης προβλέπεται να αυξηθεί σε 917 εκατ. EUR ετησίως έως το 2030¹⁶ ελλείψει περαιτέρω μέτρων πολιτικής. Παρά τις προσπάθειες για τη βελτίωση του συστήματος δημόσιων συγκοινωνιών και την αναδιαμόρφωση της κινητικότητας στη Μάλτα, τα μέτρα δεν έχουν ακόμη μειώσει σημαντικά την εξάρτηση από ιδιωτικά αυτοκίνητα. Το 2024, το 58 % του πληθυσμού της Μάλτας ανέφερε ότι δεν χρησιμοποιεί ποτέ δημόσιες συγκοινωνίες. Ο τομέας των μεταφορών εξακολουθεί επίσης να αποτελεί την κύρια πηγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σύμφωνα με τον κανονισμό για τον επιμερισμό των προσπαθειών, ανερχόμενος στο 48 % των εν λόγω εκπομπών το 2024, ποσοστό που συνιστά αύξηση κατά 45 % από το 2005. Η τάση αυτή διατηρείται, παρά το γεγονός ότι τα οχήματα μηδενικών εκπομπών ανήλθαν στο 37,7 % των νέων ταξινομήσεων επιβατικών αυτοκινήτων το 2024, σημειώνοντας αύξηση κατά 17,4 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Επιπλέον, οι υποδομές μεταφορών της Μάλτας παραμένουν ιδιαίτερα ευάλωτες σε κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα και ο δείκτης ευπάθειάς τους ανέρχεται σε 0,42, ένας από τους υψηλότερους στην ΕΕ. Για να αντιμετωπίσει η Μάλτα την κυκλοφοριακή συμφόρηση και την αύξηση των εκπομπών από τις μεταφορές, απαιτούνται πολιτικές βιώσιμης κινητικότητας που θα αποθαρρύνουν τη χρήση αυτοκινήτου, μεταξύ άλλων με την καθιέρωση ειδικών λεωφορειολωρίδων, τον περιορισμό της πρόσβασης οχημάτων σε περιοχές με συμφόρηση και τον περιορισμό της διαθεσιμότητας χώρων στάθμευσης. Ταυτόχρονα, η βελτίωση της αποδοτικότητας των οδικών και θαλάσσιων μεταφορών, παράλληλα με επενδύσεις στη βιώσιμη κινητικότητα, ιδίως σε υποδομές ενεργού κινητικότητας, όπως διευρυμένα δίκτυα ποδηλασίας και πεζών, καθώς και σε υποδομές επαναφόρτισης λεωφορείων μηδενικών εκπομπών και εναλλακτικών καυσίμων, θα εξασφαλίσει τη μετάβαση προς πιο βιώσιμες και πολυτροπικές επιλογές μεταφορών. Χρειάζονται πρόσθετες επενδύσεις για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών μεταφορών σε κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα, συμπεριλαμβανομένων των ακραίων καιρικών φαινομένων.

¹⁶ Υπουργείο Μεταφορών, Υποδομών και Δημοσίων Έργων της Μάλτας, 2026. National Transport Master Plan 2030. <https://infrastructure.gov.mt/wp-content/uploads/2026/01/NATIONAL-TRANSPORT-MASTERPLAN-2030.pdf>.

- (28) Ελλείπει προγραμματισμένης σταδιακής κατάργησης, οι επιδοτήσεις για ορυκτά καύσιμα αντιστοιχούσαν περίπου στο 1 % του ΑΕΠ της Μάλτας το 2024, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ, που ήταν 0,32 %. Οι επιδοτήσεις για ορυκτά καύσιμα αποθαρρύνουν τις επενδύσεις σε ανανεώσιμη ενέργεια, στην ενεργειακή απόδοση και στον εξηλεκτρισμό των μεταφορών, οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επίτευξη των κλιματικών στόχων, στην ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας και στην προώθηση καλύτερης ποιότητας ζωής στη Μάλτα. Ταυτόχρονα, οι επιδοτήσεις της Μάλτας για ορυκτά καύσιμα συνιστούν μεγάλη δημοσιονομική επιβάρυνση. Δεν παρέχουν οικονομικά αποδοτική στήριξη στην οικονομία σε περιόδους υψηλών διεθνών τιμών ενέργειας και δεν αντιμετωπίζουν την ενεργειακή φτώχεια με στοχευμένο τρόπο.
- (29) Η Μάλτα παράγει ορισμένα από τα υψηλότερα κατά κεφαλήν επίπεδα αποβλήτων στην ΕΕ, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων απορρίπτεται σε χώρους υγειονομικής ταφής, ασκώντας σημαντική πίεση στο φυσικό περιβάλλον των νησιών. Το 2024 η παραγωγή αστικών αποβλήτων ανήλθε σε 621 kg κατά κεφαλήν, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά στην ΕΕ, ενώ το ποσοστό ανακύκλωσης παρέμεινε εξαιρετικά χαμηλό στο 16,7 %, σημαντικά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ, που ήταν 48 %. Η Μάλτα ήδη δεν έχει επιτύχει τον στόχο ανακύκλωσης του 50 % των αστικών αποβλήτων έως το 2020 και κινδυνεύει πλέον να μην επιτύχει τον στόχο του 55 % έως το 2025. Επιπλέον, το 2023 το ποσοστό υγειονομικής ταφής αστικών αποβλήτων ανήλθε σε 74 %, υπερβαίνοντας κατά πολύ τον μέσο όρο της ΕΕ, που ήταν 22 %. Το σημαντικό χάσμα μεταξύ του τρέχοντος ποσοστού υγειονομικής ταφής και του στόχου του 10 % για την υγειονομική ταφή αστικών αποβλήτων το 2035 εξακολουθεί να συνιστά πιεστική ανησυχία. Παρά τις αυξημένες επενδύσεις σε υποδομές διαχείρισης αποβλήτων και τη θέσπιση αρκετών πρωτοβουλιών επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης, τα μέτρα που εγκρίθηκαν δεν έχουν ακόμη αποφέρει μετρήσιμα αποτελέσματα όσον αφορά τις επιδόσεις της διαχείρισης αποβλήτων. Ως εκ τούτου, θα ήταν προς όφελος της Μάλτας να τηρεί την ιεραρχία των αποβλήτων, δίνοντας προτεραιότητα στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, ενισχύοντας την ανακύκλωση και τις πρακτικές κυκλικής οικονομίας, τόσο μέσω αυστηρότερης επιβολής της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας για τα απόβλητα όσο και μέσω της επέκτασης των υποδομών ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης, επιταχύνοντας παράλληλα τις προγραμματισμένες επενδύσεις σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων για να μειώσει την εξάρτηση από την υγειονομική ταφή.

- (30) Η Μάλτα αντιμετωπίζει διαρθρωτική λειψυδρία, η οποία επιδεινώνεται από τη σημαντική αύξηση του πληθυσμού, την αύξηση των θερμοκρασιών και τις παρατεταμένες ξηρασίες, που έχουν μειώσει σημαντικά τη διαθεσιμότητα γλυκών υδάτων. Η πρόκληση αυτή αναδεικνύεται από τον εποχιακό δείκτη αξιοποίησης νερού (WEI+), ο οποίος ανήλθε σε 66,7 % το τρίτο τρίμηνο του 2023, επίπεδο που αποτελεί το δεύτερο υψηλότερο μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, υποδηλώνοντας σοβαρή λειψυδρία. Η αυξανόμενη ζήτηση για νερό, η οποία οφείλεται κυρίως στον τουριστικό, τον γεωργικό, τον οικιακό και τον βιομηχανικό τομέα, εντείνει περαιτέρω τη λειψυδρία. Ως απάντηση, η Μάλτα έχει επιδιώξει να μετριάσει αυτές τις πιέσεις μέσω της άντλησης υπόγειων υδάτων και της αύξησης της αφαλάτωσης θαλάσσιων υδάτων. Εκτός από τη λειψυδρία, η κακή ποιότητα των υδάτων εξακολουθεί να αποτελεί διαρκές πρόβλημα στη Μάλτα. Όπως περιγράφεται στο τρίτο σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού της Μάλτας, μόνο στο 58 % των συστημάτων επιφανειακών υδάτων (σε αριθμό) επιτεύχθηκε καλή ή υψηλή οικολογική κατάσταση, ενώ μόλις στο 45 % επιτεύχθηκε καλή χημική κατάσταση. Όσον αφορά τα υπόγεια ύδατα, στο 82 % των συστημάτων υπόγειων υδάτων (σε έκταση) δεν επιτεύχθηκε καλή ποσοτική κατάσταση, ενώ στο 100 % δεν επιτεύχθηκε καλή χημική κατάσταση. Οι κύριες πιέσεις όσον αφορά την ποιότητα των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων προέρχονται από γεωργικές δραστηριότητες και διεύδυση αλμυρού νερού λόγω υπεράντλησης. Επιπλέον, δύο οικισμοί της Μάλτας εξακολουθούν να μη συμμορφώνονται με την οδηγία για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων. Για να αντιμετωπίσει αυτές τις προκλήσεις, θα ήταν προς όφελος της Μάλτας να αυξήσει τις επενδύσεις σε αστικές υποδομές συλλογής όμβριων υδάτων και λύσεις που βασίζονται στη φύση, οι οποίες θα μπορούσαν να μειώσουν τους κινδύνους πλημμυρών και να ενισχύσουν την αναπλήρωση των υπόγειων υδάτων. Επιπλέον, η αυστηρότερη ρύθμιση της άντλησης υπόγειων υδάτων και η διεύρυνση της δυναμικότητας επεξεργασίας λυμάτων φαίνεται να είναι αναγκαίες για τη βελτίωση της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων και την αντιμετώπιση της ρύπανσης των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων.
- (31) Λαμβάνοντας υπόψη τον καίριο ρόλο του ανθρώπινου κεφαλαίου στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την επείγουσα αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που σχετίζονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο στους τομείς των δεξιοτήτων, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, οι οποίες παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026 που απευθύνονται στη Μάλτα μπορούν να συμβάλουν στην εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ένωση.

- (32) Οι ελλείψεις και οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων ενέχουν τον κίνδυνο υπονόμησης της ισχυρής αγοράς εργασίας της Μάλτας και παρεμπόδισης της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασής της. Παρά τα πολύ υψηλά ποσοστά κενών θέσεων εργασίας, εξακολουθούν να υπάρχουν κρίσιμα κενά σε θέσεις που σχετίζονται με τις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ), τις κατασκευές, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, την εκπαίδευση και την πράσινη μετάβαση, καθώς το 43 % των επιχειρήσεων δεν διαθέτουν εργαζομένους με πράσινες δεξιότητες και τα δύο τρίτα αναφέρουν ότι το εργατικό δυναμικό τους δεν είναι κατάλληλα προετοιμασμένο. Οι δεξιότητες που παρέχει το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης της Μάλτας δεν συμβαδίζουν πάντοτε με τη ζήτηση στην αγορά εργασίας, γεγονός που οφείλεται επίσης στον κατακερματισμό της διαχείρισης και της ικανότητας πρόβλεψης δεξιοτήτων. Η ενίσχυση των εργαλείων συλλογής πληροφοριών για τις δεξιότητες μπορεί να συμβάλει στην πρόβλεψη των αναγκών της αγοράς εργασίας και στην αντιμετώπιση των υφιστάμενων αναντιστοιχιών. Οι απόφοιτοι στους τομείς των φυσικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM) αντιστοιχούν στο 13,8 % των αποφοίτων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ποσοστό αρκετά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ, με μικρότερο ποσοστό γυναικών, ενώ στη Μάλτα καταγράφηκαν και μερικές εκ των χαμηλότερων εγγραφών στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση στους τομείς STEM στην ΕΕ το 2023. Υστέρηση καταγράφεται επίσης όσον αφορά την παρακολούθηση επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), όπου η μάθηση στον χώρο εργασίας και η συμμετοχή σε προγράμματα ΕΕΚ που σχετίζονται με τους τομείς STEM, ιδίως των γυναικών, είναι περιορισμένες. Η συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων παραμένει άνιση, καθώς μικρό μόνο μερίδιο της μεγάλης δεξαμενής ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης συμμετέχει σε κατάρτιση. Οι διαρκείς ελλείψεις βασικών δεξιοτήτων επιδεινώνουν περαιτέρω την πρόκληση: ένα στα τρία παιδιά ηλικίας 15 ετών δεν διαθέτει βασικές δεξιότητες στα μαθηματικά, την ανάγνωση ή τις φυσικές επιστήμες, ενώ περίπου τα μισά παιδιά ηλικίας 12 έως 13 ετών δεν διαθέτουν βασικές ψηφιακές δεξιότητες. Οι αδυναμίες όσον αφορά την προσφορά εκπαιδευτικών, την επαγγελματική εξέλιξη και τη στήριξη για τις ολοένα και πιο ποικιλόμορφες σχολικές τάξεις ενέχουν τον κίνδυνο περιορισμού της ικανότητας του εκπαιδευτικού συστήματος για βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, η ενίσχυση της ποιότητας και της συνάφειας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με την αγορά εργασίας, η χρήση εργαλείων συλλογής πληροφοριών για τις δεξιότητες, η κατάρτιση των εκπαιδευτικών, η ΕΕΚ στον χώρο εργασίας και η αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ενηλίκων, ιδίως στον τομέα STEM και τον τομέα της πράσινης μετάβασης, είναι απαραίτητες για τη μείωση των ελλείψεων, τη βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων και την ευθυγράμμιση των δεξιοτήτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

- (33) Η περιορισμένη συμπεριληπτικότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, ήδη από την προσχολική εκπαίδευση, αποτελεί τροχοπέδη για το δυναμικό ατόμων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση. Λόγω έλλειψης κατάλληλα ειδικευμένου διδακτικού προσωπικού και αναποτελεσματικών πρακτικών διδασκαλίας και προγραμμάτων σπουδών, το σύστημα δεν καλύπτει επαρκώς όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών με αναπηρία. Οι διαρκείς ανισότητες στα μαθησιακά αποτελέσματα και τα αποτελέσματα όσον αφορά την απασχόληση, που συνδέονται με το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και το είδος του σχολείου, αποτυπώνουν τις σημαντικές προκλήσεις που εξακολουθούν να υπάρχουν ως προς την ισότητα. Ειδικότερα, οι χαμηλές επιδόσεις παρατηρούνται ιδιαίτερα στους μαθητές από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα: από αυτούς, χαμηλές επιδόσεις έχει το 51,5 % στην ανάγνωση, το 47,7 % στα μαθηματικά και το 46,0 % στις φυσικές επιστήμες. Επιπλέον, η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου παραμένει ιδιαίτερα υψηλή μεταξύ των νέων με αναπηρία, ενώ σημαντικός αριθμός νέων με αναπηρία βρίσκεται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Όσον αφορά την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ), το σύστημα της Μάλτας εξαρτά επί του παρόντος το δικαίωμα στην ΠΕΦ από τη γονική δραστηριότητα (εργασία, εκπαίδευση, κατάρτιση) αντί να το αντιμετωπίζει ως καθολικό δικαίωμα ή δικαίωμα με βάση την κατάσταση φτώχειας. Αν και με πρόσφατες διατάξεις επεκτάθηκε σε ορισμένες ομάδες ανέργων γονέων, το χάσμα συμμετοχής μεταξύ παιδιών που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROE) και παιδιών που δεν αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού παραμένει πολύ ευρύ: τα παιδιά που δεν αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είχαν σχεδόν διπλάσιες πιθανότητες (48,2 %) να συμμετέχουν σε πάνω από 25 ώρες προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας την εβδομάδα σε σύγκριση με τα παιδιά που αντιμετωπίζουν κίνδυνο (24,9 %). Εξακολουθούν επίσης να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με την ποιότητα της παροχής ΠΕΦ, διότι σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις πάνω από το ένα πέμπτο του προσωπικού παιδικής φροντίδας δεν διαθέτει σχετικά παιδαγωγικά προσόντα, γεγονός που ενδέχεται να περιορίζει τις δυνατότητές του να στηρίζει την έγκαιρη ανάπτυξη δεξιοτήτων, ιδίως για μειονεκτούσες ομάδες. Μοιάζει αναγκαία η ενίσχυση της στοχευμένης στήριξης για παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα και παιδιά με πρόσθετες ανάγκες, ανεξάρτητα από το εργασιακό ή εκπαιδευτικό υπόβαθρο των γονέων τους.

- (34) Η άνιση ποιότητα των θέσεων εργασίας εμποδίζει τη διατήρηση των εργαζομένων. Το ποσοστό των χαμηλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας έχει αυξηθεί και πάνω από το 10 % των εργαζομένων παραμένουν σε χαμηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας κατά την τελευταία τετραετία, κατάσταση που πλήττει δυσανάλογα τις γυναίκες και τους υπηκόους τρίτων χωρών. Στη Μάλτα καταγράφεται επίσης σχετικά υψηλό ποσοστό ασυνήθων ωραρίων εργασίας (39,1 % των εργαζομένων έναντι 32,6 % στην ΕΕ). Αρκετοί τομείς, όπως η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, βασίζονται όλο και περισσότερο σε εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών. Ωστόσο, οι υπήκοοι τρίτων χωρών που εργάζονται σε θέσεις εργασίας χαμηλής ειδίκευσης συχνά αντιμετωπίζουν δυσχερέστερες συνθήκες εργασίας και χαμηλή ποιότητα εργασίας από πολλές απόψεις: πολλές ώρες εργασίας, μεγαλύτερη εναλλαγή προσωπικού, περιορισμένες προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης, περιορισμένα δικαιώματα σε περίπτωση απώλειας της θέσης εργασίας τους και χειρότερες συνθήκες υγείας και ασφάλειας στον χώρο εργασίας. Η φτώχεια των εργαζομένων πλήττει επίσης δυσανάλογα τους υπηκόους τρίτων χωρών (17,3 % έναντι 5,6 % του γηγενούς πληθυσμού). Η ικανότητα επιθεώρησης της εργασίας αυξήθηκε, αλλά εξακολουθεί να υπολείπεται των προτύπων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), ενώ οι κυρώσεις για παραβάσεις παραμένουν σχετικά χαμηλές. Η αντιμετώπιση των ανησυχιών που αφορούν τις ποιοτικές θέσεις εργασίας, σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, και η περαιτέρω ενίσχυση της επιθεώρησης της εργασίας θα μπορούσαν να έχουν θετικό αντίκτυπο στην εναλλαγή του εργατικού δυναμικού και στα υψηλά ποσοστά κενών θέσεων.
- (35) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων ΣΑΑ, για να εφαρμόσουν τη σύσταση του 2026 σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Για τη Μάλτα, η σύσταση 1 συμβάλλει στην εφαρμογή της πρώτης, της δεύτερης και της τρίτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 2 συμβάλλει στην εφαρμογή της τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 3 συμβάλλει στην εφαρμογή της πέμπτης και της έβδομης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 4 συμβάλλει στην εφαρμογή της έβδομης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ και η σύσταση 6 συμβάλλει στην εφαρμογή της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ,

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Μάλτα να λάβει μέτρα το 2026 και το 2027 προκειμένου:

1. Να λάβει μέτρα για τον έλεγχο των καθαρών δαπανών ώστε να τηρούνται οι μέγιστοι ρυθμοί αύξησης που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025, δεδομένης της ουσιώδους απόκλισης που καταγράφηκε έως το 2025 και προβλέπεται για το 2026 από την Επιτροπή σε σχέση με το συνιστώμενο ανώτατο όριο καθαρών δαπανών. Να ενισχύσει τις συνολικές δαπάνες και την ετοιμότητα στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, σύμφωνα με την παράγραφο 53 των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 19ης Μαρτίου 2026, διασφαλίζοντας παράλληλα τη βιωσιμότητα του χρέους και την αποδοτικότητα των δαπανών, καθώς και προσαρμόζοντας σταδιακά τον προϋπολογισμό ώστε να διατηρηθεί διαρθρωτικά υψηλότερο επίπεδο αμυντικών δαπανών. Να διασφαλίσει ότι μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας είναι προσωρινά, στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών ή στην κάλυψη των αναγκών των ενεργοβόρων επιχειρήσεων, διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας και ότι το δημοσιονομικό τους κόστος είναι συμβατό με τις δεσμεύσεις βάσει του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ. Να αντιμετωπίσει τους εναπομένοντες κινδύνους επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, να θεσπίσει παρακράτηση φόρου στην πηγή επί των εξερχόμενων πληρωμών ή ισοδύναμα αμυντικά μέτρα, και να τροποποιήσει τους κανόνες για τις μη εγκατεστημένες εταιρείες. Να προωθήσει τον τομέα των επικουρικών συντάξεων, ιδίως μέσω επαγγελματικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων.
2. Να διασφαλίσει τη συνέχεια των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Να διατηρήσει τον ρυθμό υλοποίησης στο πλαίσιο προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής αξιοποιώντας, όπου ενδείκνυται, την ανακατανομή προς τις στρατηγικές προτεραιότητες και δυνατότητες ευελιξίας που συμφωνήθηκαν κατά την ενδιάμεση επανεξέταση του πλαισίου της πολιτικής συνοχής.
3. Να συνεχίσει να ενισχύει την έρευνα και την καινοτομία αυξάνοντας τις δημόσιες επενδύσεις σε Ε&Α και τονώνοντας τις ιδιωτικές επενδύσεις σε Ε&Α, μέσω αποτελεσματικών καθεστώτων στήριξης και ισχυρότερων δεσμών μεταξύ της ακαδημαϊκής κοινότητας και των επιχειρήσεων. Να ενισχύσει την προσέλκυση και τη διατήρηση εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης. Να βελτιώσει την αποδοτικότητα του συστήματος απονομής δικαιοσύνης αντιμετωπίζοντας τη συσσώρευση εκκρεμών υποθέσεων και συντομεύοντας τη διάρκεια των διαδικασιών.

4. Να επιταχύνει την παραγωγή και την ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας και να εφαρμόσει οικονομικά αποδοτικά μέτρα ενεργειακής απόδοσης, μεταξύ άλλων για τα κτίρια, ενισχύοντας παράλληλα την ενεργειακή ασφάλεια και την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή. Να αντιμετωπίσει την κυκλοφοριακή συμφόρηση και τις εκπομπές από τις μεταφορές μέσω μιας ισορροπημένης και ολοκληρωμένης προσέγγισης, ενισχύοντας την αποδοτικότητα και την ελκυστικότητα των δημόσιων συγκοινωνιών, διευκολύνοντας την πολυτροπικότητα και επενδύοντας σε υποδομές ενεργού κινητικότητας, με σκοπό τη μείωση της χρήσης αυτοκινήτων, καθώς και σε ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή υποδομές μεταφορών. Να καταργήσει σταδιακά τις επιδοτήσεις για ορυκτά καύσιμα που δεν είναι προσωρινές και δεν στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά και τις πλέον ευάλωτες επιχειρήσεις.
5. Να βελτιώσει τη διαχείριση των αποβλήτων προάγοντας την ανακύκλωση και τις πρακτικές κυκλικής οικονομίας και μειώνοντας παράλληλα τη χρήση της υγειονομικής ταφής. Να ενισχύσει τη βιώσιμη διαχείριση και ποιότητα των υδάτων αυξάνοντας τις επενδύσεις στη συλλογή και την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων, αντιμετωπίζοντας παράλληλα τη ρύπανση των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων.
6. Να ενισχύσει την ποιότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και τη συνάφειά τους με την αγορά εργασίας για την αντιμετώπιση των χαμηλών εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων, καθώς και τις διαρκείς ελλείψεις και αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, ειδικά στον τομέα STEM, προωθώντας ιδίως τις βασικές δεξιότητες των μαθητών, την αρχική και συνεχή κατάρτιση των εκπαιδευτικών, καθώς και την εγγραφή σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και εκπαίδευσης ενηλίκων για άτομα χαμηλής ειδίκευσης. Να ενισχύσει τη συμπεριληπτικότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ). Να αντιμετωπίσει τις σχετικές με την ποιότητα των θέσεων εργασίας ανησυχίες όσον αφορά τις θέσεις εργασίας χαμηλής ειδίκευσης, μεταξύ άλλων για υπηκόους τρίτων χωρών, ιδίως ενισχύοντας τις επιθεωρήσεις εργασίας.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος